N°. 192. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van een tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

VRIJDAG 6 JANUARIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . „ 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 70, Ned. Cour.

Eene redevoering na de sluiting der discussie.

Wij hebben, gister, al de punten niet kunnen behandelen, die de heer VAN RAPPARD heeft opgesomd, om te [illegible] (?) dat zijne insinuatiën niet „onwaardig“ [illegible] treden zullen wij de overgeblevene punten ter [illegible] brengen. Zij zijn de volgende:

Ik zal alleen wijzen op de verhouding tot de Tweede Kamer, waarin door het vorig Ministerie in hoogst belangrijke wijzigingen is toegestemd, zonder dat vooraf het goedvinden des Konings heeft kunnen gevraagd worden.

Ik zal eindelijk slechts nog eenmaal herinneren aan den brief, zoo terecht *berucht* genoemd, waarbij van den Koning werd gevorderd *uitdrukkelijk* stellige *herroeping* van door H.D. gesproken woorden en zulks nog wel onverwijld.

Ik meen met dit weinige mijne woorden duidelijk genoeg gemaakt te hebben.

Reeds in onze vorige artikelen hebben wij doen zien, hoe de heer VAN RAPPARD steeds *wijst*, in plaats van *bewijst*: en dus de eene insinuatie tracht goed te maken door de andere. Want waarom heeft de heer VAN RAPPARD zich niet beijverd, om bijvb. slechts ééne „der hoogstbelangrijke wijzigingen“ op te noemen, waarin het vorig Ministerie heeft toegestemd, zonder dat vooraf het goedvinden des Konings is kunnen gevraagd worden? Wanneer wij spreken van het vorig Ministerie: dan bedoelen *wij* de afgetreden Ministers, die, als mannen van eer, hunne beginselen zijn getrouw gebleven; die elkander niet verloochend hebben door *daden*, na eensgezind te zijn geweest door *onderteekening*; en die noch hunne ambtgenooten, noch vroegere overtuiging, uit liefde voor het behoud eener ministriële portefeuille, hebben verzaakt. Dat zal ook de heer VAN RAPPARD goedkeuren; want zijne insinuatiën gelden immers *uitsluitend* den heer THORBECKE? En dan is ons geen enkel voorbeeld bekend, waarin dat Ministerie heeft toegestemd *in de verandering van een beginsel*, waarop eene wet rustte; want dit alleen zal wel „als eene hoogst belangrijke wijziging“ kunnen beschouwd worden. De heer THORBECKE was er geen Minister naar, om eens ontworpen „beginselen“ los te laten en door anderen te doen wijzigen; en nimmer is er een Minister geweest, die aan *de beginselen* zijner wetsvoordragten strikter vasthield dan hij. Een betoog daarvan komt ons ten eenemale overbodig voor. De heer VAN RAPPARD heeft hier waarschijnlijk de houding van het tegenwoordig Ministerie, ten aanzien van de wet op de Kerkgenootschappen, op het oog gehad: die met geheel andere beginselen versierd uit de Kamer te voorschijn trad, dan zij er in verschenen was. Maar het vorig Ministerie was geen Ministerie van transactie, geene partij-regering: het behoefde niet *hier* te geven, *daar* te beloven; wat het voorstelde werd manhaftig [illegible], en dan ook òf verworpen òf aangenomen.

De verwijzing naar den brief, „zoo terecht *berucht* genoemd“ is het eenige *bewijs*, eindelijk, dat de heer VAN RAPPARD levert, geschikt, om, zonder in het blinde te tasten naar 't geen eigenlijk bedoeld is, te worden beoordeeld. Immers: hier alleen noemt de heer VAN RAPPARD een bepaald voorwerp: den bekenden brief van 16 April 1853.

Wij kunnen natuurlijk den heer VAN RAPPARD niet beletten om, op het voorbeeld van een *hof*beambte, een brief „berucht“ te noemen, waarop elk regtschapen, zelfstandig man, ieder wien het hart op de regte plaats zit, trotsch zou zijn, dat hij die geschreven mogt hebben. Integendeel: wij blijven hopen, dat de heer VAN RAPPARD en de zijnen niet zullen ophouden, den brief van 26 April „*berucht*“ te noemen. Het zal de schoonste lof zijn, die aan eene echt constitutionele handeling, in al de vormen van den verschuldigden eerbied gekleed, kan gehecht worden. Wij wenschen dus omtrent de qualificatie van den [illegible] te twisten met den heer VAN RAPPARD; want [illegible] politiek karakter van den beoordeelaar behoort getoetst te worden.

Daarentegen mogen wij ons het genoegen niet ontzeggen, om — juist daar hier het eerste bewijs *bij name* is gegeven — aan te toonen, dat de heer VAN RAPPARD, opzettelijk — hij heeft immers den brief gelezen? — zijnen lezers *woorden* geeft, die niet gebruikt zijn; en op eene beruchte wijze de strekking van den brief misvormt.

Hij zegt, dat in dien brief „van den Koning werd GEVORDERD uitdrukkelijk stellige HERROEPING van door H.D. gesproken woorden en zulks nog wel onverwijld.“

Vooreerst valt in het oog, dat, wat in dien brief op den voorgrond — vóór alles — staat, *het ontslag*, door den heer VAN RAPPARD wordt verzwegen. Het Ministerie zette op den voorgrond: „Eene waarheid „wordt algemeen erkend: de Koning, die met zijne „Ministers niet overeenstemt, moet zijn Ministerie „veranderen.“ Niet onduidelijk werd hier, meenen wij, den Koning de Hem toekomende vrijheid van keus gelaten.

Van den Koning werd niets *gevorderd*. Dat is eene „onwaardige insinuatie.“ Alleen dan — zegt die brief — wanneer de Koning zijne Ministers niet mogt ontslaan, alleen dan, bragten de Ministers gezamenlijk „*het verzoek*“ voor den Troon „*dat U. M. goed vinde*,“ om „*allen twijfel en misverstand op de meest uitdrukkelijke wijze, door eene ronde openbare verklaring, „weg te nemen.*“ Dat klinkt anders, meenen wij, dan de heer VAN RAPPARD zegt, dat de brief luidde?

Er werd alzoo noch iets GEVORDERD, noch eene STELLIGE HERROEPING gevorderd; er werd slechts *verzocht*, en dat verzoek werd „*in het belang van het land en van het Koningschap, met eerbiedigen ernst*“ gedaan. Dat verzoek was tweeledig:

vooreerst: in lien de Koning met zijne Ministers niet langer overeenstemde, hen te ontslaan;

ten tweede: bijaldien deze overeenstemming wèl bestond, dan de gerezen *twijfel* en het ontstane *misverstand* „op de meest uitdrukkelijke wijze, door eene ronde openbare verklaring, weg te nemen.“

Daartoe had de Koning zijne woorden niet behoeven te *herroepen*. 's Konings antwoord was toch voor verschillende uitlegging vatbaar geweest. Daarom zeide ook de brief, *dat men te Amsterdam* MEENDE uit dit antwoord datgeen verstaan te hebben, wat strijdig was met het stelsel van het Ministerie. Was de opgevatte meening *de ware*: welnu, dan bestond er geene overeenstemming meer tusschen het Hoofd en de leden der Regering, en die leden vroegen, in dat geval, hun ontslag. Had men zich daarentegen in *de beteekenis* van het koninklijk antwoord *vergist*; was alzoo de Koning eenstemmig met het Ministerie, niets is natuurlijker, dan dat de Ministers „het verzoek voor den Troon bragten,“ *om alleen in dit geval* twijfel en misverstand, ontstaan *door eene verkeerde opvatting* van het Koninklijk antwoord, zoo duidelijk mogelijk weg te nemen.

Wij beroepen ons op een antecedent. Toen de Eerste Kamer de geessel- en brandmerk-afschaffingswet van den heer DONKER CURTIUS verwierp, zag deze daarin eene afkeuring van dat ligchaam, die zijn stelsel trof, en alleen op de verzekering, dat de Koning zijn gedrag bleef goedkeuren, was die Minister, destijds, te bewegen aan het Bestuur te blijven. Een gelijksoortig geval had in April plaats. Men *meende*, dat de Koning het gedrag zijner Ministers, ten aanzien van het bisschoppelijk vraagstuk, afkeurde: en nu *kon* geen eerlijk Minister langer de portefeuille behouden, wanneer de Koning niet openlijk verklaarde, dat die *meening* ongegrond was, dus in geenen deele, dat HERRIEP wat hij had gesproken, maar dat aan het gesprokene eene *verkeerde beteekenis* was gegeven.

Wie deze handeling — voorgeschreven door de diepe overtuiging, dat Koning en Ministers behooren één te zijn; en dat men zijne overtuiging aan de lust om Minister te blijven niet opofferen mag — als [illegible] kan qualificeren, moet van den politieken stempel zijn van den heer VAN RAPPARD, óf van de hoofsche elasticiteit van den hofbeambte, op wiens terminologie die heer het zegel zijner goedkeuring hecht.

Er blijft ons nog éene insinuatie van den heer VAN RAPPARD ter tentoonstelling over. Aan het slot zijner, voor het auditorium van *de Nederlander* uitgesproken redevoering, zegt die heer het volgende:

In mijne vorige rede heb ik mijne verwondering te kennen gegeven, dat niet bij het onderzoek van de Wet op de middelen een bepaald verlangen is kenbaar gemaakt tot afschaffing van de belasting op het geslagt en het tonnegeld; ik heb dit ontleend uit het stilzwijgen, hetwelk hieromtrent het Voorloopig Verslag bewaart. Nu evenwel eenige der voorstellers zich over dit mijn gezegde hebben beklaagd, heb ik gemeend een nader onderzoek te moeten in het werk stellen; — terwijl ik zelf de eer heb gehad Rapporteur te zijn, heb ik mijne aanteekeningen nagegaan, en die met die van anderen vergeleken; daaruit is mij gebleken: dat in elk der vijf afdeelingen zich een of meer Voorstellers hebben bevonden; dat wel in *alle* de afdeelingen ter sprake is gebragt — zoo als dit steeds bij de Wet op de middelen plagt te geschieden — de noodzakelijkheid van *vermindering* van belastingen, doch dat slechts in *twee afdeelingen* is gesproken van de afschaffing van het geslagt en tonnegeld, bepaaldelijk in de *eerste* afdeeling, waar dit wel ter sprake is gebragt, doch waartegen men zich vrij algemeen heeft verklaard, en in de *vierde afdeeling*; zoodat nu zeker de meerderheid der voorstellers zich het onderzoek van de Wet op de middelen niet ten nutte heeft gemaakt, om hunne voorstellen aan de Regering kenbaar te maken.

Dit geheele betoog is gegrond op eene *verandering*, die, naar het schijnt, de heer VAN RAPPARD zich veroorloofd heeft te maken in zijne redevoering, zooals die *thans* in het Bijblad voorkomt.

In de zitting van den 17den December heeft de heer VAN RAPPARD niet gesproken van geslagt of tonnegeld, maar in algemeenen zin gezegd: „dat bij de behandeling der begrooting *door geen der voorstellers* gewezen is op de wenschelijkheid *om belastingen af te schaffen*.“ En het zijn op *deze* woorden, dat van de negen voorstellers *een* verklaarde ongesteld te zijn geweest, en *zes* opstonden, om dit beweren *bepaaldelijk tegen te spreken*. Alle zes geven in het *Bijblad* de woorden terug, zooals zij die van den heer VAN RAPPARD hebben vernomen; *allen* verklaren, dat zij „voor afschaffing van belastingen“ hebben geijverd en daaronder, dat zij *met name* op den accijns op het geslagt en op het tonnegeld hadden gewezen. Indien nu *zes* afgevaardigden tegelijk een spreker logenstraffen, dan zal het, wanneer die logenstraffing gegrond is op een *verkeerd opvatten* van gesproken woorden, naar onze meening wel zeer natuurlijk zijn, dat die Spreker opstaat om te rectifiëren wat aldus verkeerd zou zijn begrepen. Maar ofschoon er toen geene motie was tot sluiting der discussiën, en ook geene vrees *kon* bestaan om tot de orde te worden geroepen, heeft evenwel de door zes afgevaardigden gelogenstrafte heer VAN RAPPARD *het stilzwijgen bewaard!!*

Nu staat wel in het *Bijblad* de redevoering *anders* dan in de bewoordingen, waarop de tegenspraak der zes leden sloeg, en zijn er de woorden „afschaffing van belastingen“ vervangen door „afschaffing van de belasting op het geslagt en het tonnegeld.“

De gemaakte verandering springt echter zoo duidelijk in het oog, dat de heer VAN RAPPARD ook [illegible] zijne eigene woorden logenstraft. Wij lezen [illegible] Bijblad (bl. 478): „Ik maak er [illegible] „king bij, dat het mij grootelijks verwondert, dat ter „gelegenheid van het eerste onderzoek in de afdeelingen „van het wetsontwerp op de middelen, *niet bepaalde-* „*lijk het denkbeeld is aan de hand gegeven*, hetwelk „tot grondslag ligt van dat wets-voorstel, om namelijk „op de afschaffing van de belasting op het geslagt en „het tonnegeld aan te dringen.“ En in *de Nederlander* verklaart dezelfde heer VAN RAPPARD, dat in *twee afdeelingen* op de afschaffing van het geslagt en tonnegeld is aangedrongen!!

Het *denkbeeld* was dus, naar de eigen woorden van

den heer VAN RAPPARD, wel *bepaaldelijk aan de hand gegeven?* "Oportet mendacem esse memorem." — Zie hier eindelijk de trapsgewijze metamorphose, die deze insinuatie onderging, om haar voor reddelooze schipbreuk te behoeden.

In de Kamer werd verklaard — dat maakte het meeste effect — dat *geen der voorstellers over eenige afschaffing van belasting* gesproken had. — Krachtig dementi; eerste metamorphose.

In *het Bijblad* wordt daarop verzekerd, dat men *niet bepaaldelijk het* DENKBEELD *aan de hand had gegeven* van afschaffing van het geslagt en het tonnegeld; tweede metamorphose.

In *de Nederlander* heet het eindelijk, — na een onderzoek van de aanteekeningen der Rapporteurs en dus na de overtuiging, dat ook de tweede metamorphose niet kan volgehouden worden — dat nu zeker *de meerderheid der voorstellers* verzuimd heeft "hunne voorstellen aan de Regering bekend te maken."

Wij zouden onbarmhartig zijn, bijaldien wij één enkel woord daarbij voegden.

Wij hebben, op dit oogenblik, onze rekening met den heer VAN RAPPARD vereffend.

Naar ons beste weten zijn wij onze belofte stipt nagekomen. Omtrent "onvolledigheid" althans, zal, hopen wij, de heer VAN RAPPARD niet klagen; mogt er echter hier en daar nog eene leemte zijn, die hij wenscht te hebben aangevuld, bij den minsten wenk zijn wij daartoe bereid. Aan regtmatige weetgierigheid voldoen we steeds met genoegen.

Ten slotte, nog één enkele vraag aan den heer VAN RAPPARD.

Gij antwoordt leden der Kamer over het gesprokene *in* die Kamer, vele dagen later, in eene *courant;* want dan is onmiddellijke repliek moeijelijk. Zal *de Grondwet* nu ook tot na het reces moeten wachten, om, gelijk bij eene vorige gelegenheid, in *de Kamer* te worden gerepliceerd? Door deze wijze van discussie vol te houden zal, inderdaad, de "tegenovergestelde rigting" ook op dit punt in volle glorie schitteren.

Buitenland.

ENGELAND.

Onze bladen melden, dat in de laatste weken gedurende het koudere weder, even als in hetzelfde tijdperk van 1848, de cholera in Engeland over het algemeen veel verminderd is en in de meeste der door haar bezochte plaatsen geheel opgehouden heeft; doch dat men daarbij opgemerkt heeft, dat dit in 't bijzonder in de laag gelegene en vochtige landstreken heeft plaats gehad, en dat daarentegen in de droogere streken, bepaaldelijk in Schotland, de ziekte gedurende het wintergetijde weinig of niet verminderd is. Zoo zijn bijv. te Glasgow van 17 tot 25 Dec. 17 personen aan de ziekte bezweken; den 26sten Dec. niet minder dan 36 aangetast en 17 gestorven, en den 27sten, 28 aangetast en 9 bezweken.

De Oostersche zaken en de tegenwoordige houding onzer regering deswege blijven hier te lande grootelijks de aandacht vestigen. The Press behoort onder de tegenstanders der regering, in zooverre dat blad haar beschuldigt van met dubbelzinnigheid of zwakheid gehandeld en dus aanleiding te hebben gegeven tot de rampen, welke het Turksche rijk zoo zwaar getroffen hebben. Het blad verwijt zelfs lord Clarendon, dat hij laatstelijk den wapenstilstand bij de Porte, op de dringendste wijze had aanbevolen, zonder de ontruiming der vorstendommen eenigzins tot voorwaarde te stellen; ja, eene schikking, geheel in den geest van prins Menzikoff's nota had willen opdringen. Het blad verwijt der Regering ook, dat zij de verbonden vloten te laat heeft doen opzeilen naar den Bosphorus, en zelfs onder de oogen van die magt de slagting van Sinope heeft laten volvoeren, waarover hare tolken thans zulk een luiden kreet van verontwaardiging aanheffen.

Doch niet alleen de Engelsche en Fransche vloten, maar ook de Turksche en Egyptische blijven werkelijk liggen, bijna in het gezigt der ongelukkige gebeurtenis. En waarom? Omdat hare werking belet werd door den Engelschen gezant!

"Onze lezers weten, dat de admiraal der Turksche vloot een Engelsch officier is, Adolph Slade genaamd, met den turkschen titel van Muskover-pacha. Eenigen tijd geleden, werd het bekend, dat een eskader, onder dezen officier, in de Zwarte zee zoude kruisen. Lord Strafford, onze gezant, ontbood admiraal Slade, en trachtte de expeditie tegen te gaan, op grond, dat, "aangezien de Turksche admiraal was een Engelsch onderdaan, zij zou kunnen strekken om ons in eene verwikkeling te brengen met "Rusland." Slade behandelde de zaak met de verachting, die zij verdiende, en gedroeg zich, zoo als een man van eer in dienst der Porte betaamt. Hij ging, doch keerde terug, en riep het turksche bewind, geheel de vloot onmiddelijk in de Zwarte zee te verzamelen. Veel werd er gedaan, om dit te beletten, en eindelijk verklaarde admiraal Dundas (een man niet zeer verstandig wel is waar, doch althans iemand die niet op eigen gezag wil handelen) aan de Turksche regering, dat, wanneer hare vloot in de Zwarte Zee zou verschijnen, hij met de Engelsche naar de Middellandsche Zee zou terugkeeren. De Divan ging, onder protest, tot dien maatregel van geweld over, en onder deze omstandigheden, gedoogden de Engelsche, Fransche en Turksche vloten, dat eene expeditie van 5000 man troepen, onder geleide van eenige fregatten door de Russische oorlogschepen vermoord werd. Welk eene schanddaad!"

Overigens is de toon zelfs van onze niet eigenlijk staatkundige bladen, b. v. de *London News, de Economist,* enz. scherp tegen Rusland gekeerd; het laatstgemelde blad, dat altoos eene vredelievende strekking heeft, opent zijn jongste n°. met een betoog, getiteld: "oorlog met een despoot," waarin het nagenoeg op gelijke wijze als de *Times* over den stand van zaken van het oogenblik redeneert, maar meer regtstreeks tegen Ruslands Keizer; en welk betoog het besluit met te gewagen "van het blokkeren van Kroonstädt, het vernielen van Sebastopol, het verbranden van de Russische zeemagt," en dergelijke maatregelen. Als aanduiding van den geest, die in de jongste dagen hier te lande geheerscht heeft, is een en ander in bladen, aan handel en nijverheid bepaaldelijk gewijd, nog al in het oogvallende. (Intusschen moet den 3 Januarij, volgens telegraphische berigten, de gedrukte stemming ter Londensche beurze eenigzins geweken zijn; ofschoon de belangstelling in de door de ministeriële bladen aangekondigde ophanden zijnde gewigtige gebeurtenissen steeds gespannen bleef. Men dacht niet dat, vóór de helft dezer maand eenige wending in de zaken zou komen.)

FRANKRIJK.

Den 29 Dec. ll. is uit Parijs verzonden de nota aan keizer Nicolaas, waarin hem wordt kennis gegeven van het bevel aan de gezanten van Frankrijk en Engeland te Konstantinopel, om de vereenigde vloten de Zwarte Zee te doen binnenstevenen. Deze nota heeft men reeds met den naam van *ultimatum* bestempeld. Overigens schijnt het, dat de aan de gezanten toegezonden instructien van zeer stelligen aard zijn en, voor het geval dat het ongunstige weder de vloten beletten mogt in de Zwarte Zee te blijven, zij ten minste eene verschijning daar moeten doen en op de Russische en Turksche kusten de vlaggen van Engeland en Frankrijk vertoonen.

Het verspreide gerucht van een wapenstilstand schijnt gegrond te zijn op een ander, namelijk dat van het hervatten der onderhandelingen.

— De *Presse* spreekt thans haar eigen berigt tegen, dat het Engelsch-Perzisch geschil zou zijn bijgelegd.

BELGIE.

Een Brusselsch blad wil weten, dat de prins de Chimay te Parijs belast is met eene zending, betreffende het handelsverdrag tusschen Belgie en Frankrijk.

PRUISSEN.

Het lijk van den generaal Radowitz is den 25 December ll. in stilte ter aarde besteld.

De generaal heeft zijne krachten tot in de laatste dagen ten beste van zijn vaderland aangewend, en zelfs op zijn ziekbed was hij levendig gedachtig aan de belangen van Pruissen. In zijne laatste geschriften heeft hij evenzeer gewaarschuwd tegen den democratischen geest, die uit het Westen kwam aanwaaijen, als tegen het Russisch absolutisme, dat uit het Oosten dreigde. Het constitutioneel-monarchaal stelsel is, naar hem, het eenige goede voor de verschillende staten van Duitschland en een nationale bond voor het behoud van Germanje's invloed noodzakelijk.

ZWEDEN. — DENEMARKEN.

Het *Aftonbladet* bevat eene koninklijke mededeeling aan de geheime commissie van den Rijksdag, waarbij de regering verklaart, dat zij in geval van oorlog de striktste onzijdigheid zal in acht nemen, en kennis geeft, dat zij een verdrag met Denemarken heeft gesloten, om in genoemd geval de vloten van beide landen gemeenschappelijk te doen handelen.

OOSTENRIJK.

Brieven uit Weenen van den 30sten Dec. langs den gewonen weg ontvangen, melden dat het besluit van Lord Palmerston, om het door hem ingediend verzoek tot ontslag van zijne ministeriële betrekking terug te nemen, in de oostenrijksche hoofdstad nog al indruk heeft gemaakt, en wordt beschouwd als het gevolg van concessiën, die niet zonder invloed op de buitenlandsche staatkunde van Groot-Brittanie zullen kunnen blijven. Destijds had men in Weenen nog geen stellig berigt van het verlaten van den Bosporus door de vereenigde vloten; maar stelde men zich als zeker voor, dat het vertrek dezer scheepsmagt naar de Zwarte zee voor dien tijd zoude hebben plaats gehad.

In deze brieven wordt, onder anderen, medegedeeld, dat toen op een avond-gezelschap bij vorst Metternich werd gezegd, dat men een belangrijk tijdstip beleefde, deze daarop heeft aangemerkt, dat als in den schouwburg de vijf minuten voor het ophalen van het gordijn als belangrijk konden worden beschouwd, het gezegde niet ongegrond was.

RUSLAND.

Uit Polen wordt gemeld, dat een groot aantal regiments-bevelhebbers der aldaar in bezetting liggende Russische troepen tot generaal-majoors zijn bevorderd, en dat deze bevordering is aangemerkt als de voorbode van het vertrek van een deel dezer troepen naar het zuiden des Rijks. Als het corps van den generaal Osten-Sachen in de vorstendommen zal zijn aangekomen, zal de generaal Gortschakoff over twaalf regimenten geregelde ruiterij kunnen beschikken, en wordt dit bedrag, versterkt door een aanzienlijk aantal pulks-kozakken, meer dan genoegzaam geacht, om aan den Donau, tegen de Turksche ruiterij, welke niet veel beduidt, te worden gesteld.

Volgens berigten uit de vorstendommen bedraagt het Turksche leger, thans aan den Donau aanwezig, 123,000 man, en dat der Russen (denkelijk na de aankomst van het 3de corps) 110,000 man; bevindt Omer-Pacha zich in Rudschudt, en de generaal Gortschakoff in Bucharest. De overmagt der Turken in aantal van strijders is derhalve niet zeer aanmerkelijk; daarentegen is de Russische generaal meer meester, dan de Turksche bevelhebber, om zijne strijdkrachten in korten tijd op een bepaald punt te vereenigen en heeft hij eene voortreffelijk uitgeruste ruiterij en bespannen artillerie ter zijner beschikking.

De generaal Luders commandeert in Braïla; de generaal Dannenberg te Budesti; de generaal Fischbach te Krajov.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Door de ontbinding van de Tweede Kamer in de maand April jl., is vervallen een, van die Kamer aangeboden en sedert behandeld, doch onafgedaan gebleven Ontwerp van Wet betrekkelijk het verleenen van pensioenen aan werklieden en bedienden, op daggeld werkzaam bij inrigtingen van 's Rijks zee- en landmagt, niet begrepen in de wetten van den 28sten Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 127 en 129), en op 's Rijks jagten en werkvaartuigen; mitsgaders aan hunne weduwen en kinderen.

Deze omstandigheid heeft de hernieuwde aanbieding van eene wetsvoordragt omtrent hetzelfde onderwerp gevorderd, waaraan de Regering thans heeft voldaan. Het aangeboden wetsontwerp telt 50 artikelen.

De Regering heeft zich inmiddels onledig gehouden met te herzien het stelsel van het boven bedoeld vervallen wets-ontwerp, en daarbij tevens gelet op de bedenkingen en opmerkingen die, blijkens het Verslag der Commissie van Rapporteurs uit de vorige Kamer, in dato 14 Maart 1853, bij het onderzoek daarvan zijn voorgekomen.

Deze herziening heeft geene verandering te weeg gebragt in de te dezer zake laatstelijk aangenomene beginselen. Raadplegende hetgeen reeds vroeger over dit hoogst belangrijk onderwerp is voorgevallen, is het der Regering voorgekomen, dat deze beginselen behooren te zijn en blijven, om: 1°. zoodanige mindere geëmploijeerden, die, om den bijzonderen hun opgedragen arbeid goed te kunnen verrigten, daartoe vooraf moeten zijn opgeleid en zich, zoo al niet door wetenschappelijke kundigheden, dan toch door technische vaardigheid behooren te onderscheiden, of aan wie een bepaald bestuur of toezigt is opgedragen, bij hunne benoeming eene *vaste aanstelling* te doen erlangen, en daardoor op hen van toepassing te maken de bepalingen der wet van 9 Mei 1846 (Staatsblad n°. 42), betreffende de *burgerlijke pensioenen*; en 2°. alleen aan werklieden en bedienden, die *in en door de uitoefening hunner dienst verminkt of gekwetst worden of wel ziels- of ligchaamsgebreken bekomen*, waardoor zij niet slechts tot de verdere waarneming hunner werkzaamheden voor *altijd* ongeschikt, maar ook buiten staat gesteld worden, om door handenarbeid in hun levensonderhoud te voorzien; mitsgaders aan de weduwen en kinderen dergenen, welke *in en door* de uitoefening van die dienst het leven hebben verloren, of aan de onmiddellijke gevolgen van de daarin ontstane verwonding of verminking zijn overleden, aanspraak op pensioen te geven.

Door den sub 1 genoemden maatregel zal, naar het oordeel der Regering, tusschen de daarbij bedoelde qualiteiten en een deel der bestaande burgerlijke ambtenaren eene billijke verhouding zijn daargesteld, en verdient dezelve mitsdien uit dat oogpunt alle aanprijzing.

Bij het tegenwoordig wets-ontwerp zijn alleen regelen voorgesteld tot het verleenen van pensioenen aan de toekomstig in dienst te stellen *werklieden* en *bedienden*, en aan de bestaande mindere geëmploijeerden, werklieden en bedienden; zijnde daarbuiten gelaten hetgeen verwand aan het onderwerp is en behoort te zijn. Met betrekking tot den maatregel bij § 2 aangewezen, wordt opgemerkt, dat daardoor zij, die door *ouderdom* of *andere oorzaken* dan bij die paragraaph zijn bedoeld, voor altijd ongeschikt worden voor de verdere waarneming hunner werkzaamheden, van alle aanspraak op pensioen zijn uitgesloten, en dat alzoo de geheele massa der werklieden als *tijdelijk aangestelde daggelders* zal aangemerkt worden. Het spreekt echter van zelf, dat deze beginselen niet mogten strekken, om aan de bij de bestaande inrigtingen IN DIENST ZIJNDE *op daggeld werkende mindere geëmploijeerden, werklieden en bedienden*, hunne vroeger genoten uitzigten op pensioen te ontnemen, weshalve de Regering de voorschreven regelen alléén op TOEKOMSTIG *in dienst te stellen werklieden en bedienden* zou wenschen toe te passen.

Het bedrag van het toe te kennen pensioen stelt de Regering voor te bepalen: voor de *toekomstig in dienst te stellen werklieden en bedienden: voor ieder jaar* dienst, op *een veertigste* deel van het EEN DERDE van het gemiddeld bedrag van het daggeld over één jaar, niet meer dan 40 jaren dienst in berekening brengende, en met een maximum van *f* 300, behoudens één vierde daarvan verhooging bij verlies van *twee of meer* ledematen; voor de *bestaande mindere geëmploijeerden, werklieden en bedienden: voor ieder jaar* dienst op een *veertigste deel* van de HELFT van het gemiddeld bedrag van het daggeld over één jaar, niet meer dan 40 jaren dienst in berekening brengende, en met een maximum van *f* 400, behoudens *een vierde* daarvan verhooging, bij verlies van *twee* of *meer* ledematen. Reeds aanvankelijk zal, wanneer deze voorstellen kracht van wet hebben verkregen, althans voor zoover het Departement van Marine aangaat, waaronder verreweg het grootste aantal werklieden en bedienden behoort, een niet onaanzienlijk bedrag aan pensioenen mi...

worden uitbetaald dan bij eene voortdurende toepassing der hiertoe betrekkelijke *bestaande* Koninklijke besluiten het geval zou geweest zijn; terwijl in de *toekomst* de Staat slechts met een betrekkelijk gering bedrag van zoodanige pensioenen belast zal worden.

Alhoewel de Regering heeft gemeend bij het tegenwoordig wetsontwerp geene bepalingen te moeten voorstellen, omtrent het toekennen van eenen *voortdurenden* onderstand aan werklieden en bedienden, die ten gevolge van eenen algemeenen maatregel van bestuur worden ontslagen, als bij voorkomende omstandigheden het onderwerp behoorende uit te maken eener speciale wetsvoordragt, heeft zij echter begrepen, dat het lot der mindere geëmploijeerden, werklieden en bedienden, reeds nu moet worden geregeld.

Het is voorgekomen billijk te zijn om die regeling te doen plaats hebben volgens de voorschriften bij de IIde afdeeling opgenomen, voor de bestaande mindere geëmploijeerden, werklieden en bedienden, daar zij, met betrekking tot aanspraak op pensioen, met deze laatsten gelijke regten hadden tijdens hun ontslag uit de dienst.

Gelijke regten bestaan er bij de personen, bedoeld bij §§ 2 en 3. Ook zij vielen in de termen van de Koninklijke besluiten van 9 April 1843, n°. 63, en van 14 Mei 1844, n° 77, houdende regeling der pensioenen van de mindere geëmploijeerden, werklieden en bedienden bij de inrigtingen der zee- en landmagt, mitsgaders van hunne weduwen en kinderen.

De Regering, gevolg gevende aan de vroeger gedane toezegging, om krachtens de voormelde besluiten geene pensioenen toe te kennen, is buiten magte geweest, zoowel om de hier bedoelde oude lieden van de werven te verwijderen, als om wettelijk te voorzien in het lot der weduwen van de zoodanigen, die in en door de uitoefening van de dienst het leven hebben verloren, of binnen één jaar aan de gevolgen van ontstane verwonding of verminking zijn overleden.

Wel zijn de werklieden, die het aan hunne klasse verbonden werk niet meer konden verrigten, tot lagere klassen teruggebragt, of werd aan hen een verminderd daggeld toegelegd in evenredigheid tot de door hen verrigt wordende werkzaamheden, en is aan de betrokken weduwen van jaar tot jaar, bij wijze van gratificatie eene tijdelijke ondersteuning toegestaan ten bedrage van nagenoeg het pensioen, dat aan haar volgens de thans voorgedragene bepalingen zoude aankomen, maar dat alles mag alzoo niet bestendigd worden, en zulks te minder omdat, zoo als is gezegd, aan allen, bij vroegere verordeningen, het vooruitzigt was gegeven, om in hunne respective omstandigheid pensioen te erlangen en dat vooruitzigt, naar het voorkomt, niet wederregtelijk mag ontnomen en voorbijgezien worden.

Om deze redenen zijn bij de aangehaalde artikelen voorzienende maatregelen genomen, volgens welke, wanneer deze voordragt wordt gesanctioneerd, aan de personen, waarvan hier laatstelijk is gesproken, zoodanig pensioen zal kunnen toegelegd worden, als waarop zij regtmatig aanspraak hebben.

's Gravenhage, 5 Januarij.

Het heeft den Koning behaagd bij besluit van heden den Min. van Fin. E. C. U. van Doorn, als zoodanig, op zijn verzoek, eervol te ontslaan, onder dankzegging voor de gewigtige in die betrekking bewezene diensten, en hem tijdelijk te benoemen tot Min. voor de Zaken van de Herv. en andere Eerediensten.

Z. M. heeft bij hetzelfde besluit het bestuur van het Dep. van Fin. tijdelijk gelieven op te dragen aan den Min. van Staat en van Buitenl. Zaken, mr. F. A. van Hall.

Z. M. heeft goedgevonden tot burgem. der gemeente Ezinge e benoemen mr. G. M. Busmann.

Z. M. heeft, op daartoe gedaan verzoek, eervol ontslagen jhr. mr. J. D. van Lennep van Marselis, als substituut-griffier bij de arrond.-regtb. te Amsterdam; en Mr. H. J. Engelkens, als regter-plaatsvervanger in de arrond.-regtb. te Winschoten.

Z. M. heeft tot secretaris van de Staats-commissie, ingesteld tot onderzoek der aangelegenheden van de slavenbevolking in de kolonien en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen, benoemd, Jh. Mr. H. G. C. L. Janssens, advocaat te 's Hage.

Het Staatsblad n°. 154 bevat het Koninklijk besluit van den 26sten December 1853, tot uitbreiding van art. 7 van het besluit van den 25sten Mei 1829 (Staatsblad n°. 38), houdende bepalingen omtrent de zamenstelling der schuttersraden. Die uitbreiding bepaalt zich daartoe, dat in bijzondere gevallen de functien van bode van den schuttersraad door den Kommandant kunnen worden opgedragen aan een onder-officier, korporaal of schutter.

Het Staatsblad n°. 155 bevat het Koninklijk besluit van den 30sten December 1853, houdende intrekking van het betalings kantoor der in- en uitgaande regten te Oploo.

Bij Koninklijk besluit van den 31sten December 1853, n°. 89, is een nieuw tarief goedgekeurd, voor het overbrengen van berigten langs den onderzeeschen telegraaf, tusschen de Nederlandsche en Engelsche kusten. Daarbij is bepaald, dat het tarief met den 1sten Januarij 1854 in werking treedt.

De Minister van Finantien heeft ter algemeene kennis gebragt, dat bij voortduring, overeenkomstig de op den 3den October des vorigen jaars gedane aankondiging, de navolgende kapitalen [illegible] zijn, tot verzekering van de verzilvering van het [illegible] bedrag van *f* 10,000,000 in muntbiljetten, te weten [illegible] inschrijvingen op het Grootboek der Nationale Schuld. 1°. Op het 3 percents grootboek een kapitaal groot *f* 1,010,800 naar den koers aangewezen bij art. 5 der wet, van 60 ten honderd, uitmakende eene waarde van *f* 606,180; 2°. Op het 2½ percents grootboek een kapitaal groot *f* 14,402,000 naar den koers aangewezen bij artikel 5 der wet, van 50 ten honderd, uitmakende eene waarde van *f* 7,201,000; en 3°. Onder bewaring der Nederlandsche Bank aan schatkistbiljetten, daargesteld volgens de wet van den 28 Junij 1851 [*Staatsblad* n°. 65] een kapitaal van *f* 2,193,000, te zamen *f* 10,000,180.

* Z. M. heeft den vorst Galitzin, geheimraad van de eerste klasse van Z. M. den Keizer van Rusland, benoemd tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw.

* Naar men verneemt zal door Z. K. H. Prins Hendrik eerstdaags een groot bal worden gegeven.

* Aanstaanden Zaturdag, des middags ten twee ure, zal er eene openbare algemeene vergadering van den Hoogen Raad der Nederlanden worden gehouden, waarin de heer Mr. H. Provo Kluijt als raadsheer in dat hooge regterlijke kollegie, plegtig zal worden geïnstalleerd.

Het vroeger medegedeelde berigt, dat de geheimraad Lomonossoff tot minister van Rusland bij het Hof der Nederlanden zou worden benoemd in plaats van den baron von Maltitz, heeft zich bevestigd.

* Gisteren is aan het Hotel *Paulez* aangekomen eene commissie uit den Raad der stad Amsterdam, die de eer gehad heeft om het geschenk in zilver namens die stad aan HH. KK. HH. Prins en Prinses Hendrik aan te bieden. De commissie is met zeer veel welwillendheid bij HD. ontvangen en heeft de eer gehad aan het middagmaal bij HH. KK. HH. deel te nemen.

* De schaalcollecte, welke gisteren voor de eerste maal in de residentie ten behoeve van de armen der Christelijke Afgescheidene gemeente heeft plaats gehad, heeft de som opgebragt van *f* 417.08½. Het armbestuur dier gemeente is gevoelig en doordrongen van erkentelijkheid jegens de ingezetenen voor de blijken van weldadigheid, die het bij deze gelegenheid van hen heeft mogen ondervinden.

Wij hebben gister avond, in de zaal *Diligentia*, een avond van heerlijk kunstgenot doorgebragt, gelijk aan de minnaars van muzijk en zang niet dikwerf wordt aangeboden.

De Italiaansche violist, de heer BAZZINI, gaf een concert, waarin hij zijn roem als virtuoos op het moeijelijkste muzijk-instrument schitterend handhaafde. Vol gevoel en kracht weet de begaafde kunstenaar ziel en leven, uitdrukking en spraak te geven aan de toonen, die hij aan zijne snaren uitlokt; en waarlijk, wat meer te bewonderen was de vaardigheid van spel, de werkelijkheid van stuk, de kracht van het gevoel, of het zielvolle en wegslepende der liefelijke toonen, zou moeijelijk zijn te beslissen. Het was bovenal het laatste nommer ‹ *Le départ*, › dat het publiek in warme geestdrift wegsleepte.

Naast den heer BAZZINI onderscheidde zich, op uitstekende wijs, onze verdienstelijke stadgenoote Mevr. OFFERMANS-VAN-HOVE, die door hare bijdragen steeds zoo gaarne de concerten van buitenlandsche kunstbroeders ondersteunt. De drie, door haar voorgedragen stukken gaven op nieuw blijk van de vorderingen, die deze zangeres blijft maken, en de bijval, dien zij oogstte, van de hooge gunst, in welke zij bij ons kunstlievend publiek staat aangeschreven.

De quartetten, die bij de opening van elke der twee afdeelingen van het Concert, worden uitgevoerd, en waaraan de heer BAZZINI, voor zoo veel het tweede quartet betrof, zelf deel nam, verschaften niet minder genoegen. Onze verdienstelijke stads toonkunstenaars namen aan die uitvoering deel.

Het publiek was uitgelezen, maar niet talrijk opgekomen. Wij hopen, dat het slechte weder daarvan alléén de oorzaak is geweest; want wij zouden het betreuren, dat uitstekende kunstenaars, die hun talent in Nederland komen laten beoordeelen, uit onverschilligheid voor de kunst zoo weinig aanmoediging ondervonden. Mogt de heer BAZZINI kunnen besluiten, een tweede Concert te geven, wij twijfelen niet, of eene zeer talrijke opkomst zal hem bewijzen, dat de vereerders van ware kunst en echte virtuositeit nog talrijk zijn in de residentie.

De *Arnhemsche Courant* zegt, dat het gerucht loopt, dat de heer van Heemstra, commissaris des Konings in de provincie Utrecht, met de portefeuille van het departement van Herv. Eeredienst zou worden belast.

De zaak van S. A. Dwars, die door de arr. regtbank te Amsterdam, wegens het schrijven van de Roomsche poppekast, enz. veroordeeld is tot zes maanden opsluiting, zal in hooger beroep worden behandeld op Maandag 16 Jan. e. k. voor het prov. geregtshof van Noord-Holland.

In weinige steden slechts in ons vaderland wordt door middel van tusschenscholen in de behoefte voorzien, welke er voor min gegoede maar niet geheel onvermogende ouders bestaat om hunne kinderen ter schole te zenden. Te Goes zal men hierin op eene loffelijke en navolgenswaardige wijze voorzien door het veranderen van eene der burgerscholen in eene school, waar de leerlingen zeer geringe of geen schoolgeld zullen betalen. De hoofd- en hulponderwijzers zullen door de gemeente worden bezoldigd. Op deze wijze zal ieder, tot welken stand en rang ook behoorende, behoorlijk onderwijs kunnen genieten.

Schiedam, 6 Jan. In deze stad zijn in het jaar 1853 te water ingevoerd 16481 last 17 mud rogge; [illegible] l. 28 m. gerst; 919 l. 2 m. tarwe; 267 l. 8 m. boekweit; 48 l. 5 m. haver en 27 l. mout, benevens 1.286.463 halve mudden kolen en 37.381 schaalkolen. De uitvoer heeft bedragen: 9288 lasten rogge; 1871 l. 25 m. gerst; 1330 l. 24 m. tarwe; 114 l. 4 m. boekweit en 390 l. 11 m. mout, benevens 256.085 halve mudden kolen en 1747 schaalkolen.

In het afgeloopene jaar zijn in die haven binnen gekomen 75 schepen uit Engelsche havens, 171 schepen uit Belgie en 170 schepen uit Rhurord, allen met steenkolen beladen.

Negen schepen hebben aldaar voor rekening van de Ned. Handel-Maatschappij aangebragt: 52642 balen koffij; 4496 kr. suiker; 4110 schuitjes tin; 15387 bos bindrotting; 27 groote kisten indigo; 921 kleine kisten indigo, en 50 pic. geelhout.

Voorts zijn in 1853 aldaar aangekomen het navolgende getal schepen, van:

Archangel 34, Arendsburg 10, Batavia 5, Bremerhaven 1, Burgos 1, Colding 8, Corsoër 1, Dantzich 4, Eupatoria 1, Galatz 1, Glasgow 1, Habroe 1, Hadersleben 1, Hamburg 2, Hapsal 3, Ismaël 1, Koningsbergen 2, Kopenhagen 1, Kunda 12, Leith 1, Libau 91, Liverpool 3, Malmoë 3, Mullerup 5, Nantes 3, Neustadt 1, Newcastle 68, Nijborg 1, Nijkiobing 5, Odensee 1, Odessa 1, Passaroean 1, Pernau 10, St. Petersburg 6, Pillau 2. Reval 26, Riga 97, Soerabaija 1, Stege 1, Sunderland 3. Tangarok 1, Tjillatjap 2, Triest 2, Weile 1. Werder 8, en Windau 17, te zamen uitmakende 452 schepen tegen 442 schepen, die in het jaar 1852 te Schiedam waren aangekomen.

§ **Utrecht**, 4 Januarij. Ons garnizoen zal, in het voorjaar, nog al aanzienlijk versterkt worden. Het corps Mineurs, thans te Arnhem in bezetting, zal hier ter stede overgeplaatst worden, zullende voorts de kavallerie, thans te Maastricht liggende, te Arnhem en Zutphen in bezetting komen.

△ **Arnhem** 4 Januarij. Naar wij vernemen, zal men de aanstaande maand Mei het hier in garnizoen zijnde corps mineurs naar Utrecht worden verplaatst; en zullen in derzelver plaats hier een paar conpagniën van de achtste afdeeling infanterie garnizoen komen houden. Het depot der militiens blijft intusschen, als gewoonlijk, hier gestationeerd.

— Met veel genoegen vernemen wij daarenboven, dat, behalve enkele weldenkende bazen, die prijs stellen op hunne knechts en voor wie de duurte der levensmiddelen en brandstoffen, zonder vermeerdering van dagloon, onoverkomelijk zou zijn, hunne knechts die vermeerdering reeds hebben toegekend. Ook de stedelijke Regering, om, zoo veel mogelijk in de groote behoeften te voorzien, zal met de helft dezer maand de dagelijksche schoften der stads-arbeiders, in plaats van tegen vier, tegen vijf schoft per dag, dus als des zomers, doen berekenen, hetgeen eene gewenschte werkloon-vermindering zal zijn. Voorloopig heeft de regering reeds doen afkondigen, dat de minvermogenden, die kagchels bezitten, of daarvan worden voorzien, het spint gruis voor vijftien centen bij de gruiskoopers kunnen halen, dus veel minder dan de reeds gestegen prijs; mits een bewijs van hunne wijkmeesters vertoonende. De uitgedeeld wordende soep is zoo uitmuntend, dat ze nooit smakelijker is geweest.

Arnhem, 4 Jan. De directie van den Keulen-Minder-spoorweg heeft de aanbesteding opengesteld van de aard- en metselwerken in de 1ste en 5de sectiën van den spoorweg tusschen Oberhausen en Arnhem. Tot den 15den dezer kan men met alle voorwaarden bekend worden bij den inspecteur Hezekiel te Wezel en de inschrijvingsbilletten moeten voor 15 Februarij e. k. worden ingezonden.

Nijmegen, 3 Jan. Uit eene welgeslotene kast in de Consistoriekamer van de Groote of St. Stevenskerk alhier, werd in den nacht van den 1sten op den 2den op eene onbegrijpelijke wijze eene som van *f* 40 ontvreemd, zoo niet de dader met de localiteit en de omstandigheid, dat daar geld verborgen was, naauwkeurig bekend is geweest. De justitie doet ijverige nasporingen.

† † **Hoogeveen**, 3 Januarij. Hieronder wordt medegedeeld een staat van de beweging, op de nieuw verbeterde Hoogeveensche vaart over het afgeloopen jaar 1853, waaruit de belangrijkheid van die onderneming genoegzaam zal blijken.

Gedurende het jaar 1853 zijn dat kanaal afgevaren: uit Hoogeveen 5804 vaartuigen; boven sluis II en III of Roogat en Osseslüis 1377; boven de Meppeler sluis 2923. Totaal 10,104 vaartuigen, behalve nog 1393 kleine of ongemetene.

Het totaal der afvaartsgelden, bedraagt *f* 23,749.07.

Leeuwarden, 3 Jan. De maatregelen door [illegible] meester en Wethouders genomen, om het [illegible] Nieuwjaar-wenschen aan de huizen der [illegible] te gaan, hebben volkomen het [illegible] Men zag op den eersten dag des [illegible] van losbandigheid en vertooning van [illegible] voorgewende ellende niet meer, die in [illegible] menig gevoel schokten. Het is te hopen, [illegible] de wezenlijke armen en hen, die op dien dag anders werden bedacht, toch niet zullen zijn vergeten.

— Gisteren stond voor het Prov. Geregtshof van Friesland teregt zekeren P. B., beschuldigd van gewelddadige aanranding en beroving eener vrouw uit het dorp Marssum, in October ll. op den straatweg tusschen dat dorp en Leeuwarden. De Proc. Gen., mr. A. Ypey, eischte schuldigverklaring en mitsdien veroordeeling tot geeseling, brandmerk, tuchthuisstraf van 20 jaren en in de kosten van het proces. Nadat de verdediger van den beschuldigde,

mr. S. baron van Heemstra, het woord had gevoerd, is de uitspraak op heden bepaald.

Sneek, 3 Januarij. Op de hoofdmarkt te dezer stede en op die te Leeuwarden zijn gewogen in:

1848	3,907,322	Ned. pd.	boter	en	1,165,389	Ned. pd. kaas.
1849	4.132,487	„ „	„	„	1,047,809	„ „ „
1850	4,486,491	„ „	„	„	967,655	„ „ „
1851	4,514,118	„ „	„	„	978,799	„ „ „
1852	4,242,688	„ „	„	„	781,828	„ „ „
1853	4,313,390	„ „	„	„	1,102,643	„ „ „

Groningen, 3 Januarij. Op de onderscheidene werven te dezer stede zullen een 10tal loodsvaartuigen worden gebouwd; binnen weinige dagen zal men daarmede reeds een aanvang nemen.

— Men verblijdt zich hier op het land algemeen over den strengen winter, die, helaas! echter ook weder op zoo vele anderen drukt. De landlieden herinneren zich, dat het koren, bij drie achtereenvolgende oogsten, slechts middelmatig of weinig opleverde, en de voorafgaande winters hadden bijna geen vriezend weder opgeleverd. De korenplant werd dan gedurende den geheelen winter gevoed, en de voedingskracht aan den akker werd daardoor te veel verminderd, om later rijke halmen te kunnen opleveren.

Ingezonden Stukken.

Aan de Redactie van *de Grondwet*,

De laatste zitting der Tweede Kamer van de Staten-Generaal heeft bij een gedeelte der natie vreemde, lang niet met hare waardigheid strookende gewaarwordingen opgewekt. Over het algemeen waren zij pijnlijk, doch menigmaal bragten zij ook de lachspieren in beweging.

Die nieuwe leden, uit de April-beweging geboren, hebben ons met hunne redevoeringen toch dikwijls vervrolijkt, en al rijmt die hilariteit niet precies met de achtbaarheid eener volksvertegenwoordiging, wij zijn *het ware afdruksel der natie* hartelijk dankbaar voor hunne aardigheden.

Wie toch kan zich iets rejouissanters voorstellen, dan hetgeen sommige dezer heeren ons te hooren hebben gegeven. — O, onbetaalbaar was die heer met zijn *aanloopje*, waarin hij de regering als volgens Gods woord en «protestantsch» signaleert en Z. Exc. van Binn. Zaken maar liever tot eenen heiligen verheft. En dat aanloopje, waar liep het op uit? tot niets anders dan om haar zelf de verklaring te hooren afleggen, dat er uit zulk eene donkerheid geen licht te verwachten is. — *Pend-toi*, Crillon! mogen wij den gevierden dichter, den snaakschen volksvertegenwoordiger wel toeroepen; — zulk een homerischen lach als deze *eenige* redevoering, hebben al uwe kluchten niet opgewekt, de naïve onnoozelheid van dien goeden heer heeft u uw brevet van clown der vergadering bijkans doen verliezen. Maar gij hebt u toch ook niet onbetuigd gelaten. Gij verkondigt ons, dat Napoleon hier nimmer den baas zou hebben kunnen spelen, als de vrouwen Hollandsch hadden gekend. Zou de dichter ook van plan zijn, om onze huidige Nederlandsche dametjes gratis in die taal onderwijs te geven, om ons op die manier tegen een anderen Napoleon bestand te maken? — De dames spelen toch eene groote rol bij dien Pindarischen volksvertegenwoordiger. Misschien vertegenwoordigt hij dat gedeelte der natie wel uitsluitend. Daar *wenscht* een ander in hooger sferen te zweven; ongelukkig komt de man er niet toe, en dat alleen om «een staatsman, een spreker, een vriend» te volgen. Aandoenlijk, hartverteederend! — Maar hoe diep aandoenlijk waren over het algemeen die hartstogtelijke kreten van bewonderende adoratie voor Ministers en profeten; — er zijn wat zakdoeken vuil gemaakt!

Maar niet alles is zoo rejouissant in het verledene der zitting. Waarlijk niet. Hier hoort men een *volks*vertegenwoordiger het *volk* in het aangezigt zeggen, dat het gewend is zwaar belast te zijn en het dat ook maar blijven moet. Daar beweert men dat er gehechtheid aan de accijnsen bestaat. — Gehechtheid! (scilicet) — omdat het volk betaalt en zwijgt, daar het zeer goed weet, dat er toch niets aan te doen is. Anderen wenschen duizenden gevoegd te zien bij tractementen, die reeds vele duizende bedragen, om mooije meisjes ambassades, volgens den heer van Lennep, in de gelegenheid te stellen zich naar evenredigheid hunner schoonheid te kunnen tooijen. Welk eene persiflage, en dat in zulk een tijd!

Doch het einde der debatten over het voorstel zet de kroon op het werk dier merkwaardige Kamer. Scheldwoorden, invectives, uit den mond van de Nederlandsche afgevaardigden, van groote heeren. — Dit is gebeurd. — Aan bedekte, insidieuse beschuldigingen en veroordeelingen was men lang gewoon, en ging die voorbij met de woorden: zoo de waard is vertrouwt hij zijne gasten! maar zoo iets! — Is het daar een kroeg? — hoorde ik iemand zeggen, die door zijnen stand in de maatschappij wel bevoegd tot beoordeelen en daarbij lang geen Thorbeckiaan is; — de heeren voorstellers, en vooral de heer Thorbecke, zijn de eenige fatsoenlijke lieden in de Kamer! — Tot deze woorden dwong de houding des heeren Thorbecke, die, gelijk ik zeide, niet van zijne partij is. Zoo oordeelt misschien ook het nageslacht. Doch wat bekommert men zich in die hooge sferen over het oordeel van tijdgenoot en nakomelingschap.

Die debatten hebben toch een verblijdend resultaat gehad; wij zijn er, namelijk achter gekomen wat «tegenovergestelde rigting» te beduiden heeft. Laat ons eens beproeven, of wij het begrijpen. — Vorst Gortschakof kommandeert in Wallachijen, doch, ofschoon opperbevelhebber, raadpleegt hij met zijne generaals en hoofdofficieren, en de veldtogt gaat geregeld voort en loopt eindelijk roemrijk af. — Dit is de gewone gang van zaken. — Nu de tegenovergestelde rigting. — De vorst blijft kommanderen, maar zijne ondergeschikte officieren verklaren uit eenen mond, dat zij stipt zullen blijven gehoorzamen zijne bevelen, doch ondanks dit, de verantwoording van alle die bevelen en derzelver gevolgen voor hunne rekening nemen. — Vreemde reactionnair-christelijk-historische mysterie! — Prins Gortschakof, die, gelijk men zegt, niet mak is, zou er wel een anderen naam voor vinden; — doch dit doet niets ter zake, wij arme zondaars, die niet in hooger sferen kunnen zweven, verklaren er niets van te begrijpen; de ministers, hetgeen is, overgezet zijnde, *bedienden*, *knechten* der kroon, houden dit ten goede aan de schare, die de wet niet kent en dus vervloekt is.

Varia.

De *Leijdsche Studenten-Almanak* voor 1854, doet ons den geest kennen, waarin «de hoop der toekomst voor Vaderland en Kerk» haar oordeel over personen, zaken en gebeurtenissen uitspreekt. Wij wenschen het vertier en de verspreiding van dit Jaarboekje te bevorderen, door de overneming van enkele ernstige, luimige en scherpzinnige bijdragen.

Mixed Pickle.

April-beweging (opgegeven verzoek).

Scripture itself teaches us, that what is called «a religious cry» has often been raised for the worst of purposes. When it was determined to rob Nabob of his wineyard the ready accusation was, thou didst blasphem God and the King (1).

Taylor, Life of Sir Rob. Peel, III, 283.

Commissie voor de regterlijke organisatie.

„Minister wär' ich nun durch Schmeichlerei und Kosten,
Ach, und Minister sein fällt unser einem schwer.
„O gieb mir, guter Gott, Verstand zu diesem Posten!„
Da gab der guter Gott ihm einem Secretär.„ (2)

Kretschmann.

Drie Ministers.

'k Heb fraaijer
Geen draaijer
Gezien op den baan.

Potgieter, Wijs: Klaartjen op het ijs.

Van Hall en de Groenianen.

Memet ipsum adorabo
Vos vestraque g.. likkabo
On den wille van het smeer;
Et pro symbolo kiezabo:
„Lik je mij, ik lik je weer!„

Braga.

Verandering van Ministerie.

Wanneer men uit deze vergelijking de standvastige grootheden ellimineert, verkrijgt men eene vergelijking, waarin alleen x, y, z en t voorkomen, zijnde x, y en z drie afhankelijk veranderlijken, afhangende van t, welke voorstelt den tijd.

Hoogere Algebra.

Tegenwoordige Ministers.

Zoogdieren, waarvan de jongen in zeer gebrekkigen staat ter wereld komen.

Vrolik, Het leven en maaksel der dieren.

Adressen tegen de Bisschoppen.

Eenigen lachten wel; doch er waren er velen, die dezen inval regt godgeleerd vonden.

Erasmus, Lof der Zotheid.

Klerikale partij bij de Aprilbeweging.

Ja storm vrij, zoo gij wilt, en stel uw domme krachten,
O neetlig graauw! te werk.

Swanenborg's Parnas.

Donker en van Hall.

Ende op denselven dagh wierden *Pilatus* en *Herodes* vrienden met malkanderen. Want zij waren te voren in vijantschap tegen den anderen.

Luc. XXII : 12.

---

62 en 26.

Janneken sal trouwen den ouden grijsen,
Omdat hij haer belooft heeft den wech te wijsen,
Beter dan de jonghe-zeligher gedachte deden.

Roemer Visscher.

Minister van Binnenlandsche Zaken in de Kamer.

Hoe gaan mij al mijn dingen af!
Hoe loom, hoe heel, hoe flaau, hoe laf!
Hoe ongesouten is mijn praet,
Als yemand die de ziel ontgaet.

van Clootwijk, Roomsche mintriomphen.

Dichter-Afgevaardigde.

Waren zij vergaderd op de Stadsmarkt, in plaats van over de belangen van het Vaderland te handelen, bragten zij niets voor den dag dan de belagchelijkste beuzelingen, en de adviezen hunner statelijkste raadsheeren, bestonden in loopjes en grappen, die een kwakzalvershansworst naauwelijks zoude betamen.

Justus van Effen.

---

(1) De Heilige Schrift zelf leert ons, dat hetgeen «een godsdienstige kreet» wordt genoemd, dikwijls ten behoeve van het meest afkeurenswaardige doel werd aangeheven. Toen besloten was, om Nabob van zijn wijngaard te berooven, was ook de beschuldiging gereed: „Gij lasterdet God en den Koning.„

(2) Ik was Minister door vleijerij en geld. Ach het valt aan een van ons zeer zwaar, Minister te zijn. „O geef mij, goede God! verstand bij dezen post!„ En de goede God schonk hem een *secretaris*.

Wethouder.

Jan fopt Piet en Piet fopt Jan.

Bekend spreekwoord.

---

18 April 1853.

Le dernier jour d'un condamné.

Victor Hugo.

Discussie over het voorstel der 9 leden.

Das Wetter kennt man am Winde,
Den Vater am Kinde,
Den Herrn am Gesinde,
Den Vogel am Sange,
Das Silber am Klange,
Den Narren am Gange,
Den Reiter am Sporen,
Den Esel an den Ohren,
Und am Worte den Thoren. (3)

Volks-Kalender 1854.

«Bij 's Rijks Herbarium werd door het ministerie van Hall eene nieuwe betrekking geschapen ten behoeve van den heer H. van Hall, Phil. Cand. te Groningen.

Korte Geschiedenis der Leijdsche Hoogeschool, (van 30 Dec. 1852 tot 15 Oct. 1853).

---

(3) Men kent het weêr aan den wind; den vader aan het kind; den heer aan zijn knecht; den vogel aan zijn zang; het zilver aan zijn klank; den dwaas aan zijn gang; den ruiter aan zijne sporen; den ezel aan zijne ooren en den gek aan zijn woorden.

222ste Nederlandsche Staats-Loterij.
4e LIJST. 2e KLASSE.
Uitgekomene hooge prijzen.

Nº. 17054 *f* 1000.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 5 Januarij 1854.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2 1/2	61 7/8 2 1/2 62			
Dito Certificat.	3	74 1/4 3/8	*Hope* 1798/1816	5	105
Dito dito	4	92 5/8 7/8 13/16	Dito 1828/1829	5	
O. I. Leening.	4	92 5/8	Cert. 1831/1838	5	
Amort. Syndic.	3 1/2		Dito Dito	4 1/2	94
Hand.-Maats.	4 1/2		Dito *Hope*	4	89 1/2 3/4
Belgie.			Dito *Stieglitz*	4	
Certificaten	2 1/2		Dito dito 5e Ser.	4	
Dº *Rothschild*	2 1/2	50	Inschr. Assig.	6	
Frankrijk.			Certific. dito	6	
Obligatien	3				
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	20 3/4 13/16 13/16	Obligatien	4	
Dito Buitenl.	3		**Oostenrijk.**		
Dº Binnenl. 6/m.	3	39 3/4 40 [illegible]			
Bew. Sp. Com.		4 11/16 3/4	Metalliek	5	78 7/8 4 1/2
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	89 3/4 89
Portugal.			Dito letter B	5	89 3/4 89
Londen nieuwe.	5	36 5/16 7/16 5/16	Dito 1847	2 1/2	38
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	2 1/2	38 1/8

Mexic. Onb. $22\frac{1}{2}$, $\frac{9}{16}$.

De prijzen zijn, ten gevolge van voortgezette verkooporders welke wederom in meest alle fondsen geeffectueerd werden, op nieuw merkbaar teruggegaan, vooral ten opzigte van Oostenrijksche, Russische, Spaansche en Portugesche fondsen.

HAMBURG, Dingsdag 3 Jan. 3 pct. Spanje $37\frac{3}{8}$; 1 pct. dito 19½; Wissel op Londen [illegible]; dito op [illegible] dito 36.5; dito op Weenen dito [illegible].

FRANKFORT, Dingsdag 3 Jan. 5 pct. Metal. $78\frac{5}{8}$; 3 pct. Spanje binn. $40\frac{1}{2}$; 1 pct. dito $21\frac{1}{4}$.

LONDEN, Woensdag 4 Jan. Consols $93\frac{1}{8}$ à $\frac{1}{4}$; Spanje 21 à $\frac{1}{4}$; Mexic. $23\frac{1}{2}$ à 24; Portug. 3 pct. 41 à 42.

PARIJS, Dingsdag 3 Januarij. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. op t. 99.90; dito 3 pct. op t. 72.20; Sp. Binn. 3 pct. 40; dito 1 pct. 21; N. Metall. 5 pct. 94.

WEENEN, Woensdag 4 Jan. N. Metall. $93\frac{1}{8}$; dito lett. B. $111\frac{1}{2}$; Bankact. 1376; Lomb. 5 pct. 101; Loten v. fl. 250 $132\frac{3}{4}$; Wiss. Lond. 11.22; Parijs $136\frac{7}{8}$; Zilver $16\frac{1}{2}$.

ANTWERPEN, Woensdag 4 Jan. (Tot 1 ure.) Metall. 5 pct. $79\frac{5}{8}$; Spanje 1 pct. 21; dito Binnenl. 3 pct. 41.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.